

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av förslag till förordning om ändring i förordningen om bidrag för energieffektivisering i småhus

Er beteckning: KN2026/00946

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Skåne län (nedan *länsstyrelsen*) välkomnar regeringens förslag om ett förenklat och mer tillgängligt bidrag för energieffektivisering i småhus. De föreslagna ändringarna, såsom breddad målgrupp, enklare handläggning och högre maxbelopp per åtgärd, kan bidra till ökad energieffektivisering och minskad klimatpåverkan. Samtidigt ser vi behov av kompletteringar för att säkerställa att bidraget används ändamålsenligt, att kulturmiljön beaktas och att handläggningen blir rättssäker och effektiv.

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta följande medskick:

- **Tydligare tidsramar** för när material tidigast får beställas och en definition av *färdigställande* för att undvika retroaktiva ansökningar.
- **Stärkta krav på varsamhet** vid klimatskärmsåtgärder, med hänvisning till Plan- och bygglagens generella varsamhetskrav.
- **Förtydligande av konsekvenser för kulturmiljön** i förslagets konsekvensanalys.
- **Klarhet i hanteringen av kostnadsökningar**, inklusive om beviljat bidrag kan höjas.
- **Säkerställande av budget** för att undvika långa väntetider och osäkerhet för sökande.

Långa väntetider och osäkerhet för sökande

Länsstyrelsen ser positivt på att förslaget breddar möjligheterna för fler fastighetsägare att söka bidrag, samtidigt som handläggningen förenklas. Att luft-luftvärmepumpar inte längre är bidragsberättigade kan också bidra till att resurserna fokuseras på åtgärder med större energieffektiviseringspotential. Dock riskerar de generösa villkoren – kombinerat med en budget som inte är dimensionerad för den breddade målgruppen – att leda till utmaningar.

Om antalet sökande blir lika stort eller större än under den första omgången av bidraget, kommer köerna för utbetalning att bli långa redan under andra halvan av 2027. Detta innebär att:

- Snabba sökande riskerar att få vänta länge på ersättning, trots att de uppfyllt alla krav.
- Många sökande kan komma att stå utan bidrag, trots att de har rätt till det enligt förordningens villkor.
- Osäkerheten kring när – eller om – bidrag betalas ut kan avskräcka fastighetsägare från att genomföra åtgärder.

Länsstyrelsen bedömer att det nya bidraget, med högre maxbelopp (60 000 kr per åtgärd) och lägre krav på dokumentation, kommer att attrahera fler sökande än tidigare. Även om bidragsnivån sänkts från 50 % till 30 %, kan det totala utbetalade beloppet per ärende bli högre. Exempelvis ger ett fönsterbyte eller en värmepumpsinstallation på 100 000 kr nu 30 000 kr i bidrag, jämfört med tidigare 15 000 kr (vid 50 % av maxbeloppet 30 000 kr). Detta ökar risken för att budgeten överskrids.

Kontroll av genomförda åtgärder (3 §)

De förenklade kraven på dokumentation innebär att länsstyrelsen i vissa fall inte kan verifiera *när*, *var* eller *om* en åtgärd faktiskt utförts. Exempelvis:

- Om ingen betald arbetskraft använts saknas arbetsfaktura, vilket gör det omöjligt att kontrollera om materialet installerats i det bidragsberättigade huset eller i ett annat hus.

- Utan faktura kan länsstyrelsen inte heller kontrollera om arbetet utförts av företag med F-skatt, vilket öppnar för risken att svart arbetskraft används.

Behov av tydligare tidsramar för materialbeställning (4 §)

För att undvika retroaktiva ansökningar bör förordningen innehålla ett datum för när material tidigast får beställas. I dagens förslag räcker det att installationen ägt rum efter 1 januari 2026, vilket öppnar för att sökande kan använda fakturor från tidigare år (till exempel hösten 2025) och hävda att installationen skett senare. Utan en tydlig tidsgräns för beställning riskerar bidraget att användas för åtgärder som redan genomförts, vilket motverkar syftet att stimulera nya energieffektiviseringsåtgärder.

Krav på varsamhet och energieffektivisering vid klimatskärmsåtgärder (11 §)

Länsstyrelsen välkomnar att klimatskärmsåtgärder nu även omfattar tilläggsglasrutor och återbruk av material, vilket kan främja både kulturvärden och cirkulär ekonomi. För att säkerställa att åtgärderna bidrar till både energieffektivisering och bevarande av byggnaders karaktär föreslår vi följande kompletteringar:

1. Varsamhetskrav enligt Plan- och bygglagen

I samband med ansökan bör sökande informeras om det generella varsamhetskravet i 8 kap. 17 § PBL, som ställer krav på att ändringar av byggnader ska utföras varsamt och med hänsyn till byggnadens karaktärsdrag. Detta är särskilt viktigt vid åtgärder som fönsterbyte eller tilläggsisolering, där risken för att kulturvärden går förlorade är stor.

2. Krav på minskad energiförbrukning

Det bör tydligt framgå att klimatskärmsåtgärder måste leda till *minskad energiförbrukning* för att bidrag ska beviljas. I dagens förslag saknas detta krav, vilket riskerar att åtgärder genomförs utan att uppfylla syftet med bidraget.

Definitionen av färdigställande (17 §)

Länsstyrelsen anser att definitionen av *färdigställande* från nuvarande förordning bör behållas. En tydlig definition underlättar både för handläggningen och för sökande, och minskar risken för missförstånd eller felaktiga utbetalningar.

Hantering av kostnadsökningar (19 § och 19 a §)

Det är otydligt hur länsstyrelserna ska hantera information om höjda kostnader från sökande. Om syftet är att:

- **Endast kostnadsminskningar** ska rapporteras, bör detta framgå tydligt.
- **Beviljat bidrag kan höjas** vid kostnadsökningar, bör förordningen ange under vilka förutsättningar detta är möjligt (exempelvis om ökningen beror på oförutsedda omständigheter).

I dagens förslag framgår det inte om ett redan beslutat bidrag får höjas enligt 16 §, vilket skapar osäkerhet för både sökande och handläggare.

Konsekvenser för kulturmiljön

Länsstyrelsen saknar en redovisning av konsekvenserna för kulturmiljön i förslaget. Historiskt har riktade bidrag till renovering och energieffektivisering ibland lett till att kulturvärden gått förlorade, exempelvis genom att ursprungliga detaljer byts ut eller att byggnaders karaktär förvanskas. Vi föreslår att konsekvensanalysen kompletteras med:

- En bedömning av risken för negativa effekter på kulturmiljön.
- Förslag på åtgärder för att minimera dessa risker, till exempel genom att kräva kulturhistorisk bedömning vid vissa typer av åtgärder.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med enhetschef Johanna Christensen som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post skane@lansstyrelsen.se, postadress
Länsstyrelsen Skåne, 205 15 Malmö, eller ring vår växel
010-224 10 00.

Vår webbadress är www.lansstyrelsen.se/skane.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på
Länsstyrelsens webbplats:

www.lansstyrelsen.se/skane/personuppgifter